La generació del ram de violetes



Pep Nadal, llegint un poema de 'Manera negra', de Narcís Comadira, dilluns a la Llibreria 22 Foto: QUIM OUIG.

Se'ns estan fent grans, els mestres. Narcís Comadira feia dilluns 76 anys, i ho va celebrar, com acostuma a fer-ho quan té nou llibre, amb una presentació a la Llibreria 22, on, entre el públic, com es va encarregar de revelar Guillem Terribas, que n'acaba de fer 66, hi havia Salomó Marquès, que d'aquí a poc igualarà l'edat de Comadira, o Joaquim Nadal, que en breu arribarà als setanta. Són gent que de les assutzenes en deien lliris de Sant Josep, i dels nards, vares de Jessè, gent de la generació del mes de Maria, que pel Divendres Sant recorrien totes les esglésies per embriagar-se amb l'explosió de flors dels altars i que, amb la primera notícia de la primavera, pujaven a Sant Daniel a buscar el seu ram de violetes.

La majoria d'aquestes flors, avui, ja només es troben als jardins botànics, com les dàlies, "aquells sols carnosos, esclatants, dels estius de la infantesa", o la xeringuilla, "lleugerament perfumada de pela de llimona". Avui busques "violeta" al Google i et surt la marca de Mango per a senyores que gasten talles grans. Potser ja és això: una floreta que ha passat de moda. Però podria ser molt pitjor: que havent-ne perdut el nom, ens hàgim quedat també sense flor. El filòleg Pep Nadal, convidat a presentar el nou poemari de Comadira, Manera negra, ho veu ben bé així: "La mort de la llengua és també la mort de les coses."

Tota l'obra de Comadira, va constatar Nadal, se sosté en la mateixa idea de "perdurabilitat", aquell salvar-se encara que sigui en la mica de pols d'un perfum que permet que, "un cop morts, subsistim en la flor i en la pedra", com ja va escriure en un poema del seu primer llibre, La febre freda, o com "el darrer floc de llum damunt l'ombra", que deia Mercè Rodoreda en el fragment de "La meva Cristina" que Comadira ha escollit, no pas perquè sí, per encapçalar el seu nou llibre. "Tenir nom i continuar existint són la mateixa cosa", va insistir Pep Nadal, que veu en la poesia del seu amic ("més que un amic, un germà") el camí per salvaguardar la "Llengua meva malalta", títol del poema que fa d'epíleg a aquesta nova col·lecció amb què Comadira completa la trilogia iniciada amb Llast (2007) i Lent (2012). Contra la nota fúnebre que podria deduir-se d'una "manera negra", el poeta aclareix que en el llibre fa referència a un procediment de la tècnica del gravat que consisteix a preparar la planxa ratllant-la tota perquè el dibuix, un cop entintat, emergeixi de la foscor del fons. És, doncs, una expectativa de llum enmig de la tenebra, el mateix camí que hi ha descobert Pep Nadal i que l'ha emocionat fins a les llàgrimes, com en els versos recuperats de L'hort de les oliveres o en el poema "Els novicis" ("Es moren sols, els novicis. / S'han fet vells. Malalts / sobreviuen a les infermeries"), i que li fa concebre l'esperança que "la poesia ens guardarà el llenguatge, el nostre cel, la mica de pols que ens farà eterns".

A Narcís Comadira, el fil de la perdurabilitat va semblar-li del tot pertinent per llegir els seus poemes, i més encara en relació amb l'endurança de la llengua. "Som una comunitat lingüística –va afirmar– que arriba fins allà on hi hagi algú que encara em saludi amb un bon dia, com deia Pla". Igual que el nom popular de les flors, "que perdura al jardí embardissat de la meva memòria", és en la poesia on el llenguatge dona el millor de si mateix, gràcies a Llull, i March, i Carner, i Foix, i Ferrater, "que han donat la seva vida a la llengua, per informar-la, per calibrar-la". Sense això, què seríem? Pedres i prou. Potser no tindríem ni amics amb qui anar a collir les primeres violetes ni per perpetrar bestieses juvenils com la de representar al Modern una obra de Fernando Arrabal protagonitzada per un home tancat en un vàter. Perquè la llengua serveix per a això, però també per parlar de "sang i sofriment", Comadira va acabar la presentació llegint un poema inèdit, l'últim que ha escrit. Es titula "Bèlgica". i s'hi respira "una vida petita com un bombó de xocolata" i "el pes burocràtic d'una Europa caduca".

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 24-01-2018 Pàgina 33

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1326858-la-generacio-del-ram-de-violetes.html